

Elof Westergaards prædiken i anledning af 75-året for ordinationen af de første af kvindelige præster

Taler

Elof Westergaard
Biskop over Ribe Stift

Dato

28. april 2023

Sted

Ribe Domkirke

I dag fejrer vi 75-året for de første kvindelige præsters ordination i Den danske Folkekirke. Det er godt at fejre, og det er samtidig en god anledning til at reflektere over, hvad vores opgave som præster er, og tale om hvordan Guds ord og forkyndelsen bedst får frit løb som en tale ind i det ganske almindelige hverdagsliv rundt om i sognene i Danmark.

Indtil 1948 var det kun mænd, der var præster i den danske folkekirke. Kvinder havde nok fra 1875 fået mulighed for at læse teologi på universitetet, men det var først den 28. april 1948 at de første tre kvinder blev ordineret som præster. Det var i Odense domkirke, St. Knuds, og det var biskop Hans Ølgaard, som forestod ordinationen. Det var præsterne Ruth Vermehren, Johanne Andersen og Edith Brenneche Petersen, som var ordinanderne.

Det med at få kvindelige præster havde trukket ud og havde taget tid, og selv her i 1948 var det kun den ene af landets dengang 7 biskopper, som ville foretage ordinationen. Det var, mig bekendt, kun biskop Hans Ølgaard.

Allerede mere end to årtier tidligere under Zahles regering havde man fremsat et forslag: ”forslag til lov om kvinders adgang til tjenestestillinger og hverv”. Men kirken og forsvaret var dengang blevet undtaget. Man mente kirken selv skulle finde en løsning.

Man havde så dengang i 1921 sendt et spørgeskema ud til samtlige menighedsråd vedr. deres syn på kvindelige præster med bl.a. spørgsmålet: Finder Menighedsrådet noget at erindre mod, at kvindelige teologiske Kandidater kan udnævnes til præster, naar vedkommende kandidat er indstillet af et flertal af det paagældende menighedsråd?” Det var der i 1921 4759, der

svarede ja til mens 1926 svarede nej. Modstanden var således stor. I alt fald, når man anvendte denne form for spørgeskemademokrati.

Heldigvis blev det tiden gjort muligt og der kom også menighedsråd til, som netop valgte tre kvindelige teologer, hvad betød, at de skulle ordineres.

Ofte er spørgsmålet med de kvindelige præster blev anlagt som eksempel på det gode ved, at folketinget, som en slags folkekirkens synode sikrer folkekirkens nødvendige fornyelse. Hvor ofte har jeg ikke hørt det sagt: ”Vi havde ikke fået kvindelige præster, hvis ikke folketinget havde givet mulighed for det”.

Det er en sandhed med modifikationer. Det vigtige er, at der var nogle menighedsråd, - menighedsråd, som valgte de ordets forkyndere, som de ville have. De tre kvinder, som blev ordineret i 1948 var netop sådanne, som var kaldet af menigheder.

Her i Ribe Stift skulle der dog gå mere end tyve år mere inden den første kvindelig præst blev valgt og ordineret.

□

Det glædelige er, at det er sket, og at både mænd og kvinder i dag kan være præster. Virket som præst er ikke længere kønsbestemt.

Verden er således ikke kun gået af lave.

Krisetænkning og dystopiske forestillinger er der mange af i vores tid, ligesom nødvendighedens politik belejrer tankesættet hos folketing og regering. Det kan friste til en tænkning og en livsopfattelse, hvor guldalderen var engang langt tilbage, nuet betragtet kun som en afglans af fortiden og fremtiden – ja den virker ligefrem dyster. Derfor krisestyling og opdragerstat.

Og jo, der er meget med rette at bekymre sig for. Men hvad var det egentlig, som var bedre i gamle dage? Det er netop også titlen på den franske filosof Michel Serres sidste udgivelse inden hans død i 2019.

Michel Serres var på sine gamle dage træt af at høre om, hvordan alting skulle have været bedre i gamle dage.

Han valgte derfor i sin allersidste udgivelse at line alt det op, som han rent faktisk fandt var blevet bedre i hans tid. Serres skriver om en styrket sygdomsbekæmpelse, bedre sociale foranstaltninger, højere gennemsnitsalder, og han beskriver sin glæde ved de mange informationsmuligheder i dag.

Serres nævner de forbedrede sociale foranstaltninger, den øgede hygiejne, det mindre fysisk hårdt arbejde. Han peger på vaskemaskiner og kraner, højteknologi øgede rejsemuligheder og internettet. Han fremhæver den aftabuiserede seksualitet og elektricitetens fremkomst. Og han nævner så også som en markant forbedring kvinders forhold: at også kvinderne nu er på arbejdsmarkedet og har fået stemmeret. Og her kan vi tilføje, ja, at også kvinder i dag er præster i den danske folkekirke.

Der må gerne være plads til nostalgi, men alting var ikke bare bedre i gamle dage.

Det er et gode, at alle uanset køn, i dag kan blive præster. Det er det i ligeberettigelsens navn. Men ikke kun det: Forkyndelsen har brug for vi menneskers munde, så forskellige de er. Der er brug for forskellige perspektiver og horisonter, og her kan alle bruges.

Kristendommens budskab er universelt og forkyndelsens klarhed bliver befordret af en mangfoldighed af stemmer. For det handler om Guds forbundethed med verden, om Guds søn født af Maria, korsfæstet, død og opstanden. Det handler om Guds forbundethed med den verden, han har skabt. Inkarnations mysterium og korsets gåde vidner dybest set om forsoning og håb.

□

Jeg holder meget af de gamle billeder, ikoner og fresker, af evangelisterne, hvor man ser evangelisten sidde og skrive sit evangelium ned. Der er oftest en engel, som hvisker Guds ord til dem i øret.

Det jeg holder af ved disse skildringer er forbindelsen mellem evangelisten, englen og pennen i hånden.

Englene repræsenterer Guds postbude, Guds ord, men det er ikke englen, der

skriver det ned. Det gør det menneske, som har hørt englens ord.

Det er som med prædikanten og præstens arbejde. Vi hører de bibelske beretninger sætter dem i forhold til den tid og den verden, de erfaringer og oplevelser, vi har gjort os – ja det liv, vi lever. Og vi sætter så fingrene til papiret, bliver inspireret og søger at gøre vores arbejde så godt, vi nu kan. Vi taler ud af det, vi er givet, forholder os til de evangelier og forkynder det.

Ordet i øret og pennen i hånden, dvs. i dag fingrene på tasturet. De to hører sammen, og det er en både vidunderlig og krævende opgave at må prædike. Og hvor er det vigtigt at stemmerne, der forkynder er mange.

□

I Det Gamle Testamente findes der nogle særlige beretninger i forbindelse med profeters kaldelse.

Profeten Jeremias bliver kaldet ved at Gud rækker sin hånd ud og berører Jeremias mund. Gud siger: jeg lægger nu mine ord i din mund. (Jer 1,9).

På samme måde med beretningen om profeten Ezekiels kaldelse. Profeten Ezeikiel bliver beordret til at sluge en stor bog: ”Menneske, spis det, du her ser! Spis denne rulle, og gå så hen og tal til Israels hus (Ez 3,1ff.)”. Og da Ezekiel slugte bogrullen, skriver profeten, var den sød som honning.

Hvorfor trække disse profeters kaldelse frem og den engel, som hvisker en evangeliet noget i øret, som han så skriver ned?

Jo for at understrege:

Gud nøjes ikke med gennem en stor kosmisk højtaler selv at tale og råbe sit budskab ud. Han bruger vi menneskers munde.

Vi kan bruges og det [gælder] både mænd og kvinder.

Apostlen Paulus har det ganske vist med kun at tale om brødre, men han har dog sans for, at alle er vi døbt med en ånd til at være et legeme og det uanset, hvem og hvad vi er. Vi er alle døbt med en ånd til at være et legeme. Ja, siger

Paulus, der er forskel på os mennesker, men Gud er den samme, og han virker alt i alle.

Kilde

Manuskript tilsendt af taler

Kildetype

Digitalt manuskript

Tags

Kvindebevægelsen, Prædiken, Prædikener fra 2000-tallet

Relateret

Henrik Wigh-Poulsens prædiken i anledning af 75-året for ordinationen af de første af kvindelige præster
28. april 2023

Louise Shack Elholms tale i anledning af 75-året for ordinationen af de første af kvindelige præster
28. april 2023

Mads Davidsens prædiken i anledning af 75-året for ordinationen af de første af kvindelige præster
28. april 2023

Marianne Gaardens prædiken i anledning af 75-året for ordinationen af de første af kvindelige præster
28. april 2023

Peter Skov-Jakobsens prædiken i anledning af 75-året for ordinationen af de første af kvindelige præster
30. april 2023

Thomas Reinholdt Rasmussens prædiken i anledning af 75-året for ordinationen af de første af kvindelige præster
28. april 2023

Elna Munchs tale om kvinders adgang til tjenestestillinger og hverv
20. januar 1919

Inger Gautier-Schmits tale om kvinders adgang til tjenestestillinger og hverv
24. juni 1919

Inger Gautier-Schmits tale om kvinders adgang til tjenestestillinger og hverv II
24. juni 1919

Karen Ankerstads tale om kvinders adgang til tjenestestillinger og hverv
20. januar 1919

Mathilde Hauschultz' tale om kvinders adgang til tjenestestillinger og hverv
20. januar 1919

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/elof-westergaards-praediken-i-anledning-af-75-aret-for-ordinationen-af-de-forste-af-kvindelige-praester>